

ENDÜSTRİ ÜRÜNLERİ TASARIMI MESLEK GRUBU KARAR TASARISI

GEREKÇE

Ülkemizde kırk beş yıldır eğitimi verilen Endüstri Ürünleri Tasarımı mesleğine yönelik, bugün yirmi yedi üniversitede lisans eğitimi verilmektedir. Bu okullardan mezun yaklaşık 5500 endüstriyel tasarımcı bulunmakta; endüstriyel tasarımcılar TMMOB'nin aldığı kararla 1983 yılından bu yana Mimarlar Odasına üye olmaktadır.

Alana yönelik mesleki düzenlemeler yeterli düzeyde olmadığından bugüne kadar çok az endüstriyel tasarımcı odaya üye olma ihtiyacı duymuştur. Endüstriyel tasarımcılar bunun yerine dernek statüsünde örgütlenmeyi tercih etmiş, İlk mezunlar tarafından 1988'de kurulan Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşuna (ETMK) bugüne kadar yaklaşık 560 meslek mensubu üye olmuştur.

Mimarlar Odasının 45. Genel Kurulunda alınan karara istinaden, Ekim 2016'da Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulunun aldığı kararla Endüstriyel Tasarımcılar Komisyonu kurulmuş; komisyonun faaliyetlerini sürdürdüğü 1,5 yıl içinde odaya kayıtlı endüstriyel tasarımcı sayısı 60'tan 100'e ulaşmıştır. Öte yandan; meslek icrasının ve imza kullanım yetkisinin oda üyeliği koşuluna bağlı kılınmamasına rağmen, oda aidat ödemelerinin mevzuat gereği mezuniyet tarihinden itibaren geriye dönük uygulanması gibi etkenlerin üye sayısının hızlı artışına engel olduğunu söylemek mümkündür.

Bugün gelinen noktada, endüstriyel tasarımcılar, mesleğin kamu adına düzenlenmesinde etkin olabilmek için odalaşmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Devlet Memurları Kanununda meslek unvanı yer almadığından, meslek mensupları, örneğin belediyelerde tasarımcı kadrosuyla istihdam edilememekte, çalışanlar derecelendirmede ve ücretlendirmede büyük hak kaybına uğramaktadırlar.

Ücretli çalışanlar, asgari ücret belirlenemediğinden, çok düşük ücretlerle, zor koşullarda çalışmaktadırlar. Ayrıca Türkiye'de tasarımcı olarak hizmet veren insan kaynağının mesleki yeterlilik düzeyini düşüren ve meslek haklarını yok sayan olumsuz gelişmeler de yaşanmaktadır. Bu süreçte dört yıllık endüstriyel tasarım bölümleri ile aynı ismi taşıyan iki yıllık yüksekokullar ve meslek liseleri kurulmuş; mesleki yeterliliğin, kurslar sonunda alınacak sertifikalarla tescillendiği sistemler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu gelişmeler sonucunda, endüstriyel tasarım hizmetinin değerinin ve üretilen tasarım çıktılarının kalitesinin düşmesi, kamu sağlığını ve güvenliğini tehdit edebilecek tasarımların yaygınlaşması söz konusu olabilecektir.

Son yıllarda tasarım konusunda devlet destekleri verilmeye başlanmışsa da; desteklere ilişkin düzenlemelerde yer alan tasarımcı tanımlarında belirsizlikler olduğu için bazı uygulamalarda verilen desteklerin amacına ulaşmadığı gözlemlenmektedir. **Mesleğe yönelik düzenlemelerdeki bu eksiklikler, insana ve topluma faydayı önde tutan endüstriyel tasarım mesleğinin kamu yararına ve ekonomik kalkınmaya yönelik amaçlarının gerçekleşmesine engel teşkil etmektedir.**

35 yıldır TMMOB Mimarlar Odasına üye olan endüstriyel tasarımcıların yine TMMOB'nin çatısı altında örgütlenebilmek için yol almaları ve meslek alanında gelişme sağlanması önemlidir. Anayasal kuruluşlar olan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kapatılmasının ve/veya işlevsizleştirilerek görev ve yetkilerinin alternatif yapılara devredilmesinin tartışıldığı bu dönemde, hızlı hareket edilmemesi halinde mesleğin uygulama çerçevesinin tamamen dışında yeni yapılanmalar ile de karşı karşıya kalılabilecektir.

ENDÜSTRİ ÜRÜNLERİ TASARIMI MESLEK GRUBU KARAR TASARISI

(devamı)

ÖNERİ

Ülkemizde kırk beş yıldır eğitimi verilen Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümlerinden mezun yaklaşık 5500 endüstriyel tasarımcı bulunmaktadır; endüstriyel tasarımcılar TMMOB'nin aldığı kararla 1983 yılından bu yana Mimarlar Odasına üye olmaktadır.

Ancak tasarımcılar mesleki eğitim ve uygulama alanlarında; mesleki hak ve yetkiler, asgari ücretler, mesleki yeterlilikler ve meslek hizmetlerinin nitelikleri konularında sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Mesleğe yönelik düzenlemelerdeki bu eksiklikler, insana ve topluma faydayı önde tutan endüstriyel tasarım mesleğinin kamu yararına ve ekonomik kalkınmaya yönelik amaçlarının gerçekleşmesine engel teşkil etmektedir.

Bugün gelinen noktada, endüstriyel tasarımcılar, mesleğin kamu adına düzenlenmesinde etkin olabilmek için mesleki örgütlenmenin geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadırlar.

Bu bağlamda;

- Endüstriyel tasarımcıların Mimarlar Odası içinde daha etkin örgütlenmelerini sağlamak amacıyla, TMMOB Meslek Dalı Ana Komisyonları Kuruluş ve Çalışma Yönetmeliği çerçevesinde "Endüstriyel Tasarım Meslek Dalı Ana Komisyonu (ET-MEDAK)" kurulmasının;
- Odaya üye endüstriyel tasarımcı sayısını artırmak ve meslek dalının çalışmalarını duyurmak amacıyla Endüstriyel Tasarımcıların oda içinde görünürlüklerinin artırılması (örneğin internet sitesinde ve yayın organlarında yer verilmesi) ve odaya üyeliklerinin kolaylaştırılması için çalışmalar yapılmasının;
- Endüstriyel tasarım mesleğinin kamu adına düzenlenmesi için meslek tanımı, mesleki hizmet, asgari ücretlendirme, meslek etiği, yarışmalar, akreditasyon ve benzeri konularda mevzuat eksikliklerinin tamamlanması yönünde çalışmalar yapılmasının;

Genel Kurula sunulması önerilmektedir.

İLETİŞİM

tmmobeto@gmail.com

www.facebook.com/tmmobeto/

http://endustriyeltasarimcilarodaya.com/tr/